

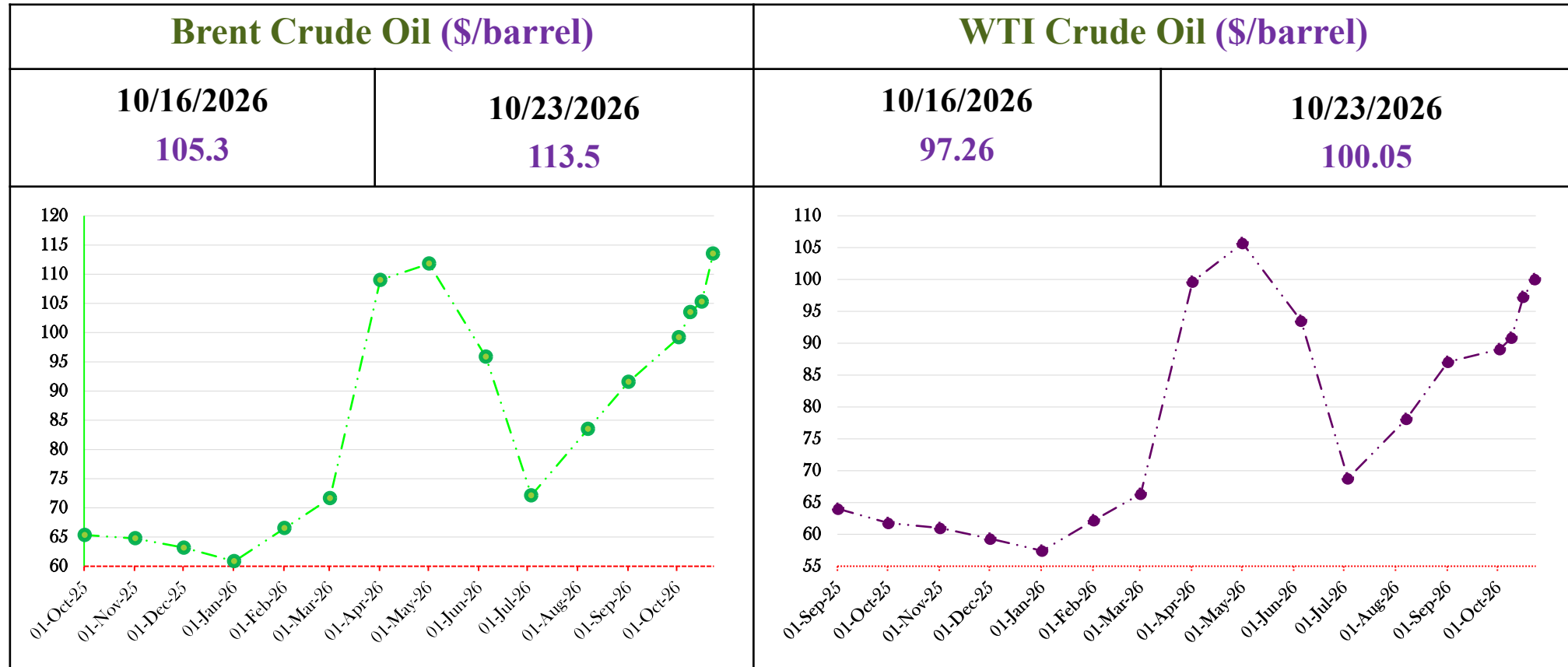
همان انرژی

دانشکده مهندسی انرژی دانشگاه صنعتی شریف

۲ آبان ۱۴۰۵

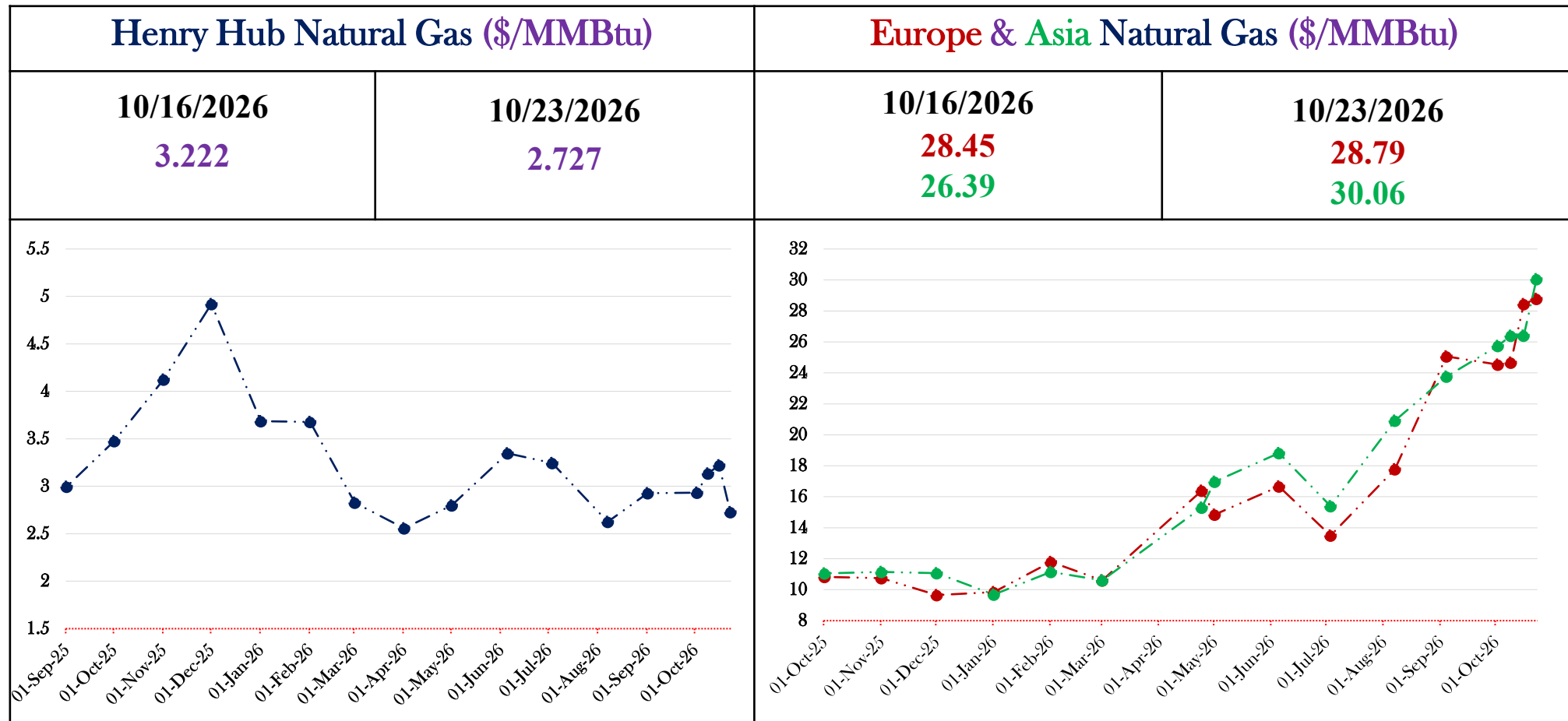
پایش بازار نفت

جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای نفت بر این نوشته بزنید

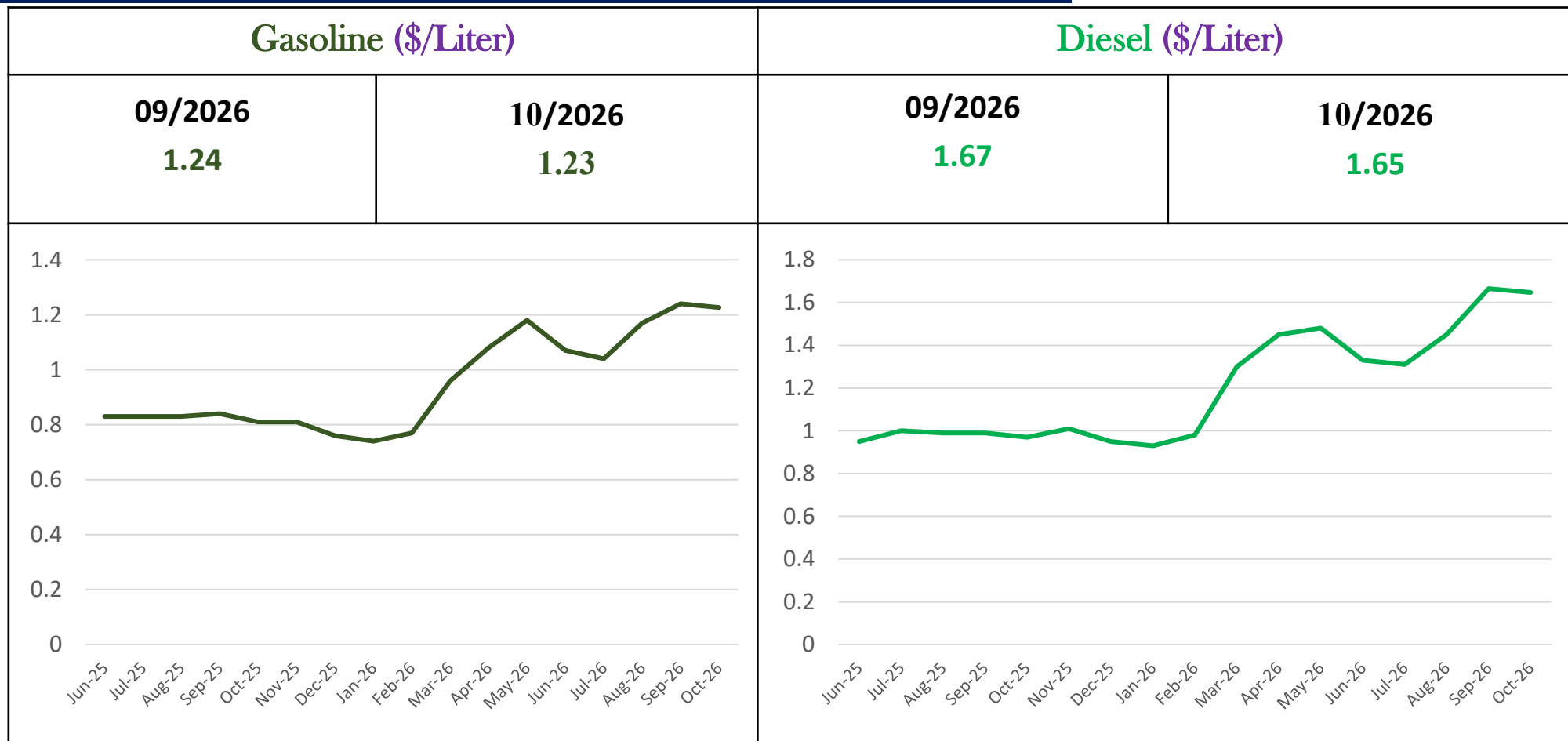
پیش بازار گاز طبیعی

جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای گاز بر این نوشته بزنید

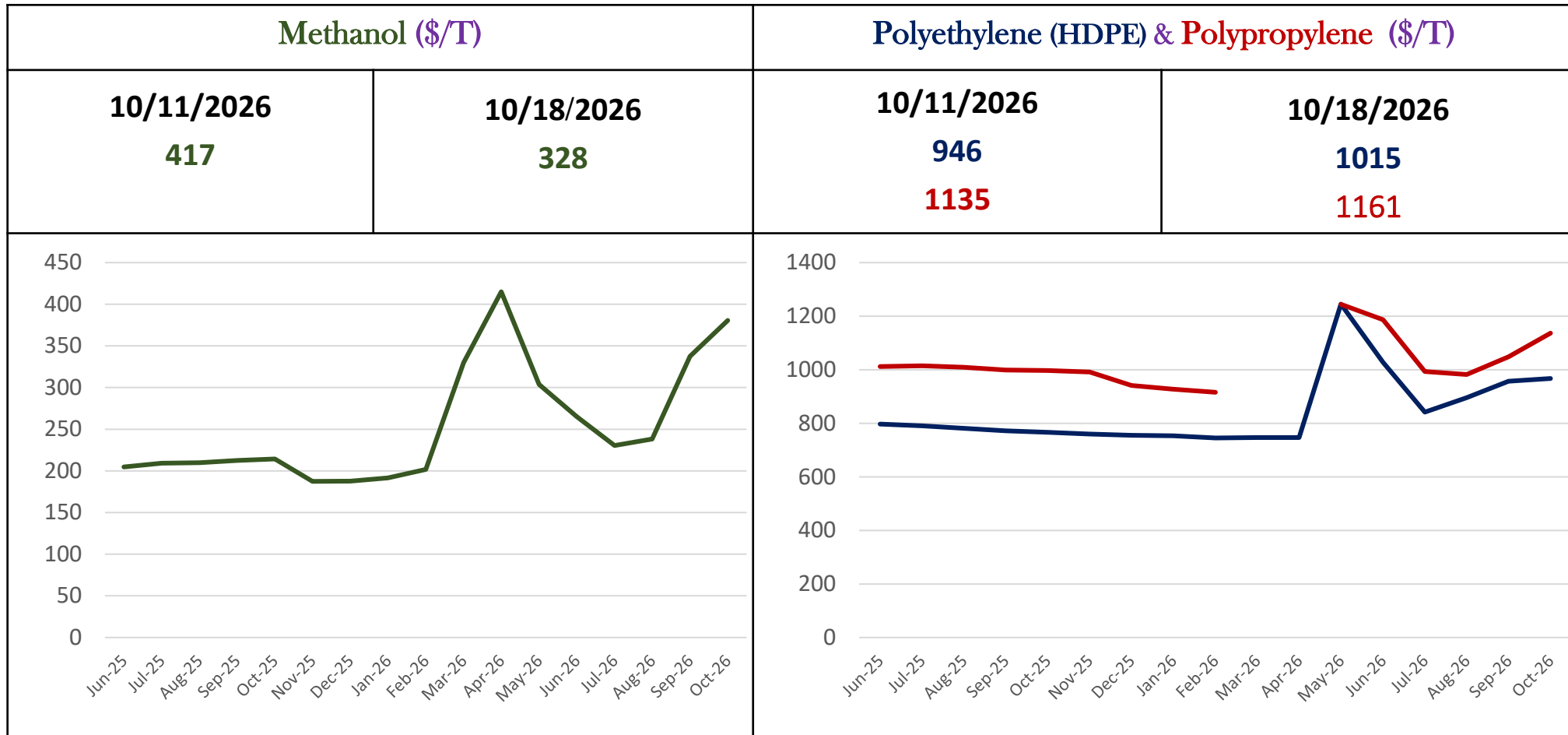
پیش‌بازار محصولات پالایشی*

* قیمت‌های آمریکا

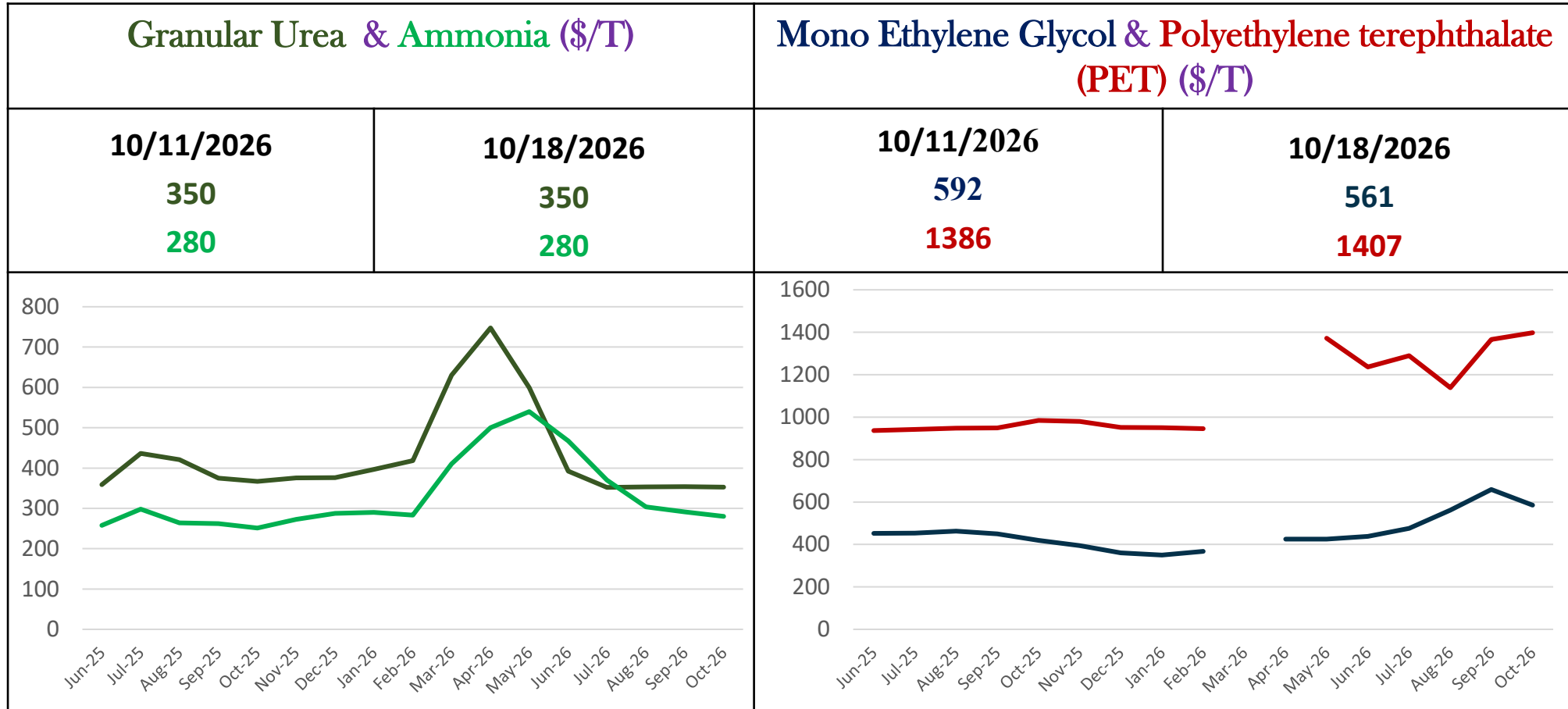
پیش بازار محصولات پتروشیمی (۱)

Source: NPC & VCMstudy Analytics

پیش بازار محصولات پتروشیمی (۲)

Source: NPC & VCMstudy Analytics

پویایی های بازار: نفت خام

- در روزهای گذشته قیمت نفت خام مجدداً با افزایش روبرو شد:
 - نفت خام برنت که در شنبه گذشته به قیمت ۱۰۹.۸۶ دلار هر بشکه معامله شده بود، امروز به بهای ۱۱۶.۷۲ دلار در بورس اروپایی لندن خرید و فروش شد.
 - نفت خام وست تگزاس اینترمدییت که شنبه گذشته ۱۰۱.۴۱ دلار در هر بشکه در بازار کاشینگ اوکلاهما عرضه می گشت به بهای ۱۰۳.۲۷ دلار امروز معامله گردید.
- هر دو شاخص نفت خام بازار با افزایش فوق العاده روبرو بروده اند.
 - در بازار تک محموله و فوری علاوه بر قیمت های فوق مبالغ قابل توجهی برای پوشش بیمه و ریسک ژئوپلیتیک از خریداران نفت خام و گاز طبیعی دریافت می شود. یک محموله از نفت برنت با قیمت ۱۵۰ دلار هر بشکه معامله شده است.
 - تنش در تنگه هرمز مجدداً بالا رفته و علاوه بر چندین کشتی فله بر و نفتکش، دو سوپر نفتکش نیز دیروز دچار حادثه شده است.
 - هزینه حمل و نقل نفت خام به صورت متوسط در جهان از ۳ دلار هر بشکه به ۲۰ دلار هر بشکه افزایش یافته است.
 - نفتکش های عظیم (Very Large Crude Carrier) اولین شناورهای حمل نفت خام بودند که در مسیر به سمت خلیج فارس و بالعکس هزینه آنها بشدت افزایش یافت.
 - یکی از پیامدهای این تحول آن بود که در مسیرهای دیگر بخصوص مسافت های بلند، نرخ حمل نفت خام و گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) در دیگر انواع کشتی ها بخصوص نفتکش های خیلی بزرگ (ULCC) افزایش یافت.

پویای های بازار: گاز طبیعی

- بهای گاز طبیعی در هنری هاب که در هفته گذشته به ۳.۱۲ دلار به ازای هر یک میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) رسیده بود، صبح امروز به ۲.۶۴ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو کاهش یافت.
- گاز طبیعی از جمله گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) در هنری هاب در آمریکای شمالی با کاهش ۵ درصدی روبرو بوده است.
- از جمله قیمت گاز طبیعی فشرده شده در بندر رتردام هلند به ۲۹.۵۹ دلار و در ساحل کره و ژاپن به ۳۰.۶۳ دلار بر بی تی یو هر دو افزایش یافته اند.
- مقدار گاز در قیمت های اعلام شده همه با هم مساوی است، اما ملاحظه می شود که قیمت ها در نقاط مختلف جهان تا چه اندازه با هم متفاوت است.
- قیمت گاز طبیعی ساحل کره و ژاپن و در اروپا در حال افزایش است.
- یکی از دلایل کاهش قیمت گاز طبیعی در آمریکا، آن است که خط لوله قانون اساسی (Constitution) در آمریکای شمالی پیشرفت قابل ملاحظه ای داشته است.
- این خط لوله تاکنون تاخیر داشته و حالا دولت ترامپ می گوید برای کمتر شدن هزینه های برق مردم، با پرداخت ۴۲ میلیون دلار از طرف دولت این خط لوله را در بخش برقی ایالات متحده به اتمام می رساند.
- خط لوله مزبور گاز را از ایالات پنسیلوانیا به نیروگاه های شهر نیویورک منتقل می نماید.

پیمایی های بازار: محصولات پتروشیمی و پالایشی (۱)

- قیمت بنزین در هفته گذشته از ۱،۲۳ به ۱،۲۲ دلار بر لیتر رسید. طبق گزارش AAA، عرضه بنزین زمستانی با هزینه تولید کمتر، عامل اصلی کاهش قیمت بنزین آمریکا بود.
- قیمت گازوئیل از ۱،۶۴ به ۱،۶۶ دلار بر لیتر رسید. S&P Global، کاهش عرضه صادراتی خاورمیانه و روسیه، همزمان با افزایش مصرف برای گرمایش را عوامل فشار افزایشی بر بازار گازوئیل معرفی می کند.
- قیمت HDPE 7 درصد افزایش یافت. گزارش CCF Group، افزایش هزینه نفتا و اتیلن و ادامه توقف واحدهای HDPE شرکت های وانها و سینوپک-اینئوس تیانجین را از عوامل حمایت بازار معرفی می کند.
- قیمت ثبت شده PP نیز ۲ درصد افزایش یافت. طبق گزارش SunSirs، تعمیرات پالایشگاه ها و واحدهای هیدروژن زدایی پروپان، عرضه پروپیلن را محدود و خوراک PP را گران کرد؛ اما از سمت تقاضا، خرید صنایع پایین دستی عمدتاً به نیاز جاری محدود بود.
- متانول طی هفته گذشته با کاهش ۲۱ درصدی بیشترین تغییرات را تجربه کرد. SunSirs، زیان واحدهای متانول به الفین، توقف برخی واحدها و فروش موجودی متانول آن ها در چین را از دلایل افت بازار اعلام کرد.
- قیمت ثبت شده مونواتیلن گلیکول نیز ۵،۲۴ درصد کاهش یافت.
- PET با رشد ۱.۵ درصدی مواجه بود.
- قیمت اوره گرانوله بدون تغییر و برابر ۳۵۰ دلار بر تن بود.
- قیمت ثبت شده بدون تغییر و برابر ۲۸۰ دلار بر تن بود.

عوامل فزاینده قیمت

• گسترش حملات یمنی‌ها به عربستان و خروج دیپلمات‌های آمریکایی

- حوثی‌ها ۱۹ اکتبر مدعی حمله به فرودگاه ریاض، فرودگاه ابها، تاسیسات آرامکو در ینبع و میدان نفتی شیبه شدند. در شیبه، دو نفر بر اثر قطعات پهپادهای رهگیری‌شده کشته شدند. آمریکا هم به کارکنان غیرضروری سفارت دستور داد عربستان را ترک کنند. این تحولات برنت را بالای ۱۱۱ دلار برد و ریسک امنیتی در بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان را پررنگ کرد.

• ادعای ایران درباره حمله به هفت کشتی

- سپاه پاسداران ۲۲ اکتبر اعلام کرد چهار نفتکش در حال انتقال کشتی به کشتی در شمال خلیج فارس را زده و سه کشتی دیگر در غرب تنگه هرمز به مین خورده‌اند؛ اگر این ادعا درست باشد، بزرگ‌ترین حمله تک‌شبهانه از آغاز جنگ وقوع یافته‌است. این ادعا مستقل تایید نشده و ترامپ ایران را به دروغ‌گویی برای بالابردن قیمت‌ها پیش از انتخابات میان‌دوره‌ای متهم کرد. با این حال برنت حدود ۳٪ جهش کرد و به ۱۱۲ دلار رسید.

• جهش کرایه نفتکش‌ها و هشدار گلدمن ساکس

- گلدمن ساکس درباره «شوک قیمتی تازه» هشدار داد، چون متوسط کرایه حمل جهانی نفت به ۲۰ دلار برای هر بشکه (در مقابل ۳ دلار سال گذشته) رسیده است. معاون اول رئیس‌جمهور ایران هم ۱۹ اکتبر گفت تهران «چاره‌ای ندارد» جز اعمال کنترل بر تنگه هرمز. طبق داده‌های کیپلر عبور روزانه نفت از خلیج فارس حدود ۸.۵ میلیون بشکه است، در حالی که پیش از جنگ بیش از ۲۰ میلیون بشکه در روز بود.

عوامل کابنده قیمت

• امید به پیشرفت دیپلماتیک آمریکا و ایران

- در ۲۰ اکتبر قیمت نفت خام پس از جهش اولیه عقب‌نشینی کرد، چون معامله‌گران به پیشرفت دیپلماتیک میان آمریکا و ایران امید بستند. با این حال، ترامپ بعدتر گفت آمریکا با ایران مذاکره نمی‌کند و بخش بزرگی از این خوش‌بینی از بین رفت.

• تسهیل تحریم‌های نفت روسیه

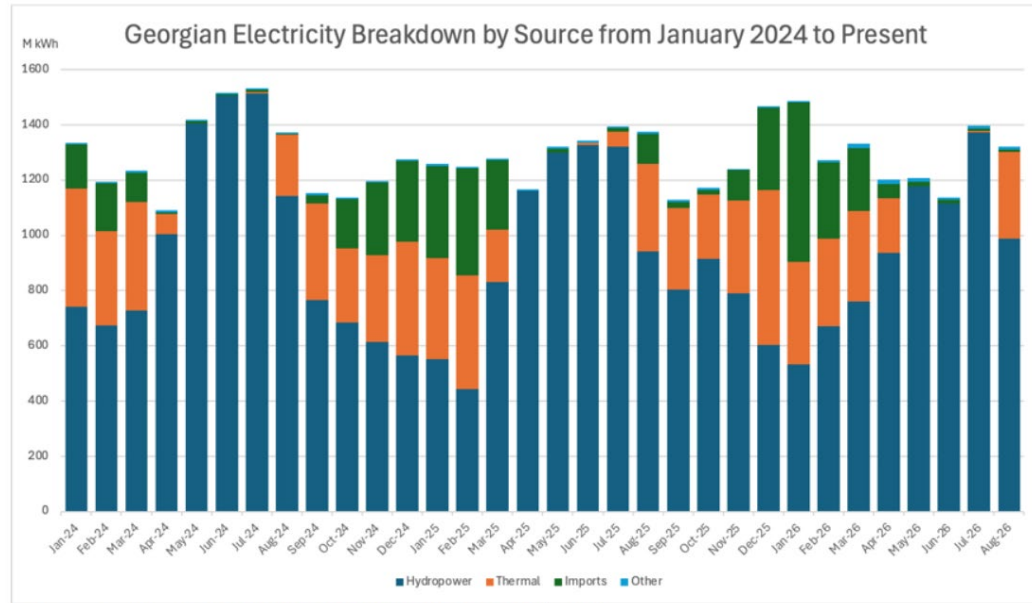
- آمریکا روز جمعه ۱۶ اکتبر بخشی از تحریم‌های روسیه را کاهش داد و بازار انتظار عرضه بیشتر روسیه را داشت. وزیر انرژی آمریکا هم گفت برخی نفتکش‌های «ناوگان سایه» به کشتی‌های تایید شده از طرف آمریکا تبدیل می‌شوند تا بتوانند قانونی نفت حمل کنند. این خبرها بخشی از رشد قیمت را مهار کرد.

• تداوم جریان نفت خلیج فارس

- برخی گزارش‌ها نشان می‌داد صادرات نفت خلیج فارس با حفاظت آمریکا، خطوط لوله جایگزین، و قراردادهای حمل پرسود، از سطح پیش از جنگ هم فراتر رفته است. واردات نفت هند از خاورمیانه در سپتامبر ۳۲٪ جهش کرد و افزایش عرضه، معیارهای قیمتی خاورمیانه را تحت فشار گذاشت. البته آمارهای کیپر با این روایت هم‌خوان نیست.

تلاش گرجستان برای تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه‌ای در سایه چالش‌های امنیت انرژی (۱)

Data sourced from Georgia's Electricity Market Operator (ESCO).

- یکی از تحولات قابل توجه در سیاست انرژی گرجستان، تلاش برای تبدیل شدن از یک کشور متکی بر نیروگاه‌های برق آبی به یکی از مراکز اصلی تبادل و انتقال انرژی در منطقه قفقاز و مسیر اتصال آسیای غربی به اروپا است.
- این در حالی است که خاموشی‌های گسترده تابستان ۲۰۲۶، آسیب‌پذیری شبکه برق این کشور را آشکار کرد.
- وابستگی بالای تولید برق به نیروگاه‌های برق آبی، محدودیت ظرفیت انتقال برق میان مناطق شرقی و غربی، و نیاز به واردات انرژی در فصل زمستان، از جمله چالش‌هایی هستند که می‌توانند تحقق این هدف را با دشواری مواجه کنند.

- در همین راستا، گرجستان توسعه زیرساخت‌های انتقال برق و گسترش همکاری با کشورهای همسایه را در دستور کار قرار داده است.
- این کشور در تلاش است با تقویت خطوط انتقال داخلی، امکان جابه‌جایی مطمئن تر برق میان مناطق مختلف را فراهم کند و هم‌زمان، ظرفیت تبادل انرژی با جمهوری آذربایجان، ارمنستان، و ترکیه را افزایش دهد

تلاش گرجستان برای تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه‌ای در سایه چالش‌های امنیت انرژی (۲)

- تفاوت در ساختار شبکه‌های برق منطقه، محدودیت خطوط انتقال فرامرزی، و تأخیر در اجرای پروژه‌های مشترک، همچنان از موانع اصلی یکپارچگی بازار برق قفقاز به شمار می‌روند.
- یکی از طرح‌های مهم در این زمینه، پروژه شبکه انتقال برق قفقاز است که با هدف تقویت اتصال شبکه‌های گرجستان و ارمنستان توسعه می‌یابد.
- این پروژه شامل احداث خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از پست مارنئولی در گرجستان به ایستگاه مبدل جریان مستقیم ولتاژ بالا در آبروم ارمنستان است.
- پس از تأخیرهای ناشی از مشکلات مالی و برنامه‌ریزی، در مارس ۲۰۲۶ توافق‌هایی برای تأمین مالی پروژه، شامل وام ۱۲۰ میلیون یورویی بانک توسعه آلمان و کمک بلاعوض ۱۵ میلیون یورویی اتحادیه اروپا، حاصل شد.
- اجرای این طرح می‌تواند ظرفیت مبادلات برق میان دو کشور را افزایش داده و زمینه را برای توسعه تجارت منطقه‌ای انرژی فراهم کند.
- در سطحی گسترده‌تر پروژه کابل زیردریایی دریای سیاه یکی از مهم‌ترین طرح‌های گرجستان برای اتصال بازار انرژی قفقاز به اروپا محسوب می‌شود.

تلاش گرجستان برای تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه‌ای در سایه چالش‌های امنیت انرژی (۳)

- این پروژه با ظرفیت انتقال برنامه‌ریزی شده ۱۰۰۰ مگاوات قرار است گرجستان را از طریق دریای سیاه به رومانی متصل کند و امکان انتقال برق تجدیدپذیر منطقه به بازار اروپا را فراهم آورد.
- تحقق این طرح می‌تواند جایگاه گرجستان را در مسیرهای انتقال انرژی میان قفقاز و اروپا تقویت کرده؛ هرچند پیشرفت آن به تأمین منابع مالی، توسعه زیرساخت‌های مکمل، و همکاری مستمر کشورهای مشارکت‌کننده وابسته است.
- در کنار توسعه خطوط انتقال، گرجستان به دنبال تقویت جایگاه خود در تجارت منطقه‌ای برق نیز هست.
- ترکیه یکی از بازارهای صادراتی مهم این کشور به شمار می‌رود؛ با این حال، افزایش ظرفیت تولید برق آبی ترکیه و کاهش نیاز این کشور به واردات، می‌تواند فرصت‌های صادراتی گرجستان را محدود کند.
- از سوی دیگر، همکاری با جمهوری آذربایجان، به عنوان صادرکننده انرژی، و ارمنستان، که به دنبال تنوع بخشی به منابع تأمین برق خود است، می‌تواند زمینه شکل‌گیری ترتیبات جدید تجارت و انتقال انرژی را فراهم کند.

تلاش کر جستان برای تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه ای در سایه چالش های امنیت انرژی (۴)

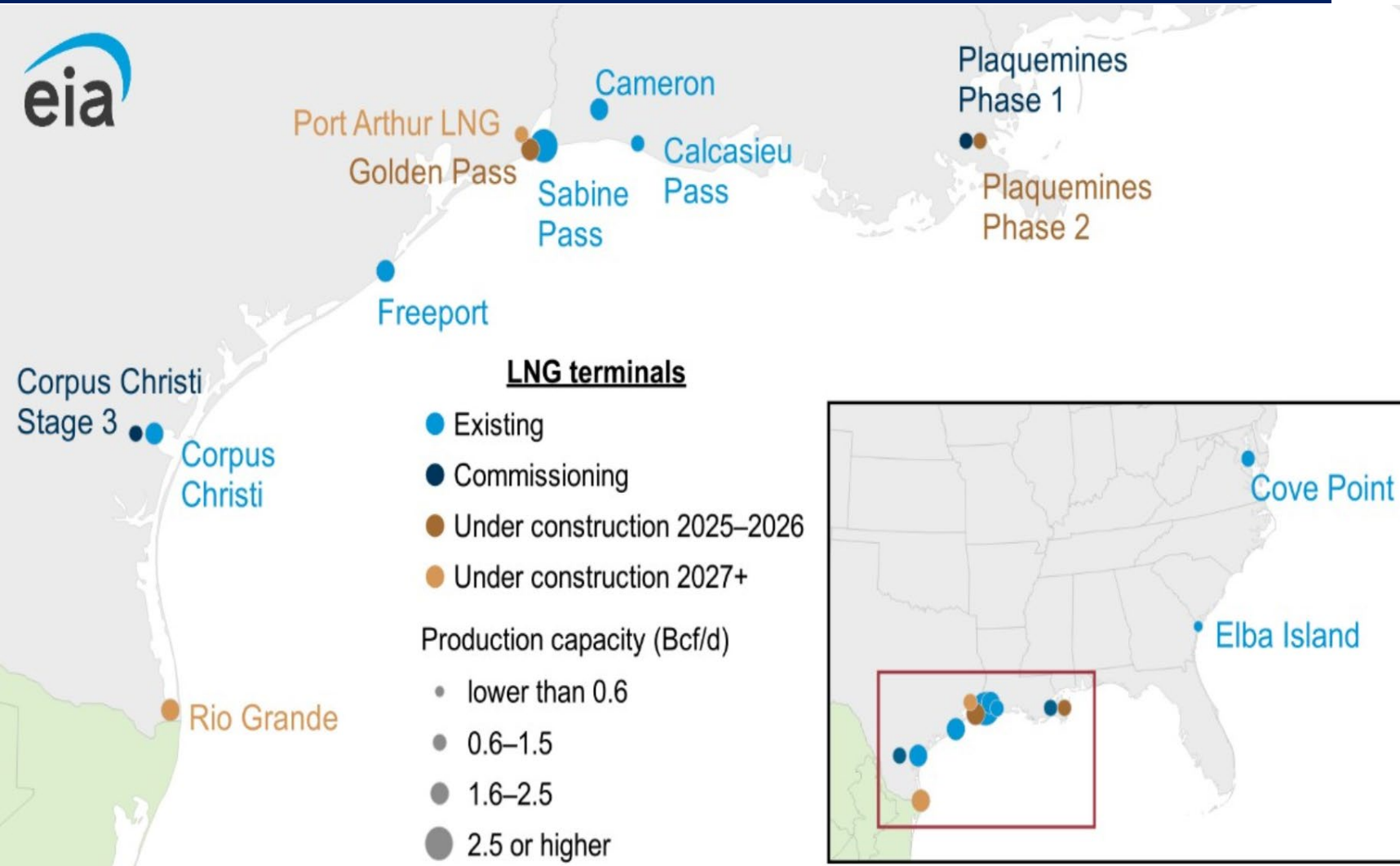
• خطوط انتقال
برق ناحیه
قفقاز به اروپا

انقصاد قرارداد خرید و فروش بلند مدت ال ان جی توسط قطر انرژی و شنیر انرژی (۱)

- بعد از سال ها مذاکره، شرکت قطر انرژی در روز ۲۲ اکتبر ۲۰۲۶ (۳۰ مهرماه ۱۴۰۵) موفق به عقد قرارداد خرید و فروش ال ان جی با شرکت آمریکایی شنیر انرژی برای تامین چهار میلیون تن در سال محموله ال ان جی از این شرکت آمریکایی شد.
- این قرارداد بلند مدت از اوایل دهه ۲۰۳۰ اجرایی شده (تاریخ اعلامی اولیه: ۲۰۳۱) و تا سال ۲۰۵۴ ادامه خواهد یافت.
- با اجرایی شدن این قرارداد، قطر انرژی از هر کدام از دو ترمینال خود، سابین پس در لوییزیانا و کریس کریستی در تگزاس، دو میلیون تن در سال محموله ال ان جی به صورت فوب و با قیمت هاب هنری د، بافت خواهد کرد.

انعداد قرارداد خرید و فروش بلند مدت ال ان جی توسط قطر انرژی و شسیر انرژی (۲)

• زیر ساخت های صادرات
LNG امریکا
(مارس ۲۰۲۵)

انعقاد قرارداد خرید و فروش بلند مدت ال ان جی توسط قطر انرژی و شیر انرژی (۳)

- قطر انرژی سال ها مشغول مذاکره برای انعقاد این قرارداد بوده است تا بتواند با اجرایی شدن آن پرتفولیو خود را گسترده کرده و جایگاه محکم تری در بازار معامله گری محموله های ال ان جی پیدا کند.
- تنوع سبد دریافت گاز، این امکان را به قطر انرژی می دهد تا سفارشات مشتریان خود را در بلند مدت تکمیل نموده و در صورت وقوع تنش ها و اختلالات احتمالی، تاب آوری بالاتری داشته باشد.
- انعقاد این قرارداد در سایه جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران معنای خاصی پیدا می کند.
- با از دست رفتن بخش قابل توجهی از ظرفیت تولید و عرضه قطر انرژی به موجب جنگ ایران، قطر انرژی برای تکمیل سفارش مشتریان و تحویل محموله ها اقدام به خرید محموله های ال ان جی از بازار و تحویل آنها کرده است.
- در صورت تاخیر در بازیابی ظرفیت تولید در سرزمین قطر این قرارداد جدید می تواند بخشی از ریسک عرضه را پوشش دهد.
- با تنوع پیدا کردن پرتفولیو و استحکام جایگاه قطر انرژی در معامله گری محموله های ال ان جی، این شرکت قادر خواهد بود بدون اتکا به تنگه هرمز، محموله های تحویل شده در ترمینال های امریکایی را به مشتریان خود تحویل داده یا مجددا در بازار معامله گری عرضه کند.
- اجرایی شدن این قرارداد و نظایر آن در بلند مدت از اهمیت تنگه هرمز در صنعت و بازار انرژی خواهد کاست.

راه‌های ارتباطی با مجموعه جهان انرژی

ایمیل: maleki@sharif.edu

کانال بله و تلگرام و لینکدین: @JahanEnergySharif

سایت: <https://sharif.ir/~maleki/generic.html>

همکاران این شماره: امیرمهدی مه‌ری، رادمهر ملکی، امیرعلی حسن‌زاده، و عباس ملکی

